ХЕС-ийн хүрээнд Монгол улсын экспортыг өргөжүүлэх боломжууд

АНУ-ын Худалдааны Төлөөлөгчийн Газрын Алба

2007 оны 3 дугаар сар

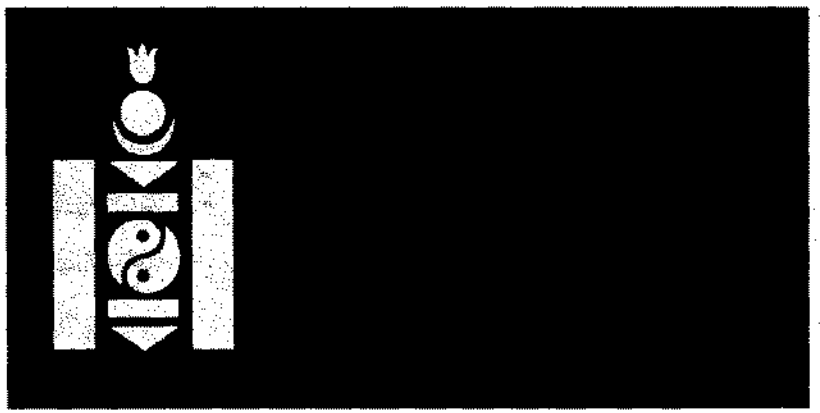

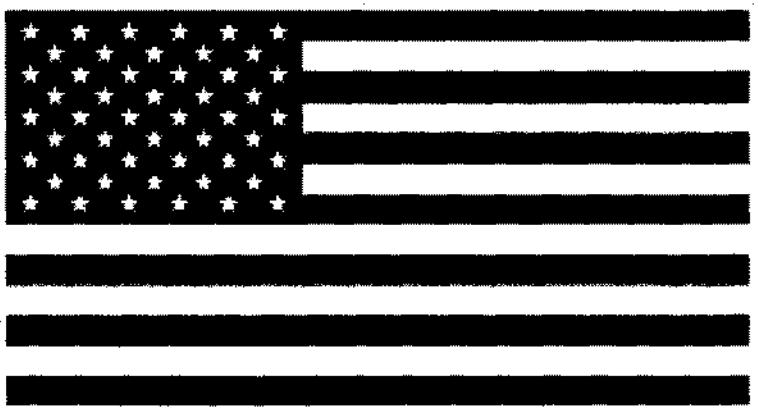

Өнөөдрийн ярилцах сэдэв

- ХЕС-ийн хүрээнд АНУ руу Монголоос импортлох нь
- Монгол улс ба Хөнгөлөлтийн Ерөнхий Систем (ХЕС)
- ХЕС-ийн хүрээнд татвараас чөлөөлөх давуу талыг Монгол улс илүүтэй ашиглах боломжийг нэмэгдүүлэх нь

ХЕС Хөтөлбөр

- 1974 онд Конгресс баталсан; 2008 оныг дуустал сунгасан.
- Дэлхийн 134 оронд худалдааны өргөн боломж олгоод зогсохгүй АНУ-ын үйлдвэрлэгчид, хэрэглэгчдийн сонголтыг өргөжүүлсэн
- Нийтдээ 3,400 барааг татвараас чөлөөлөн, нэн буурай хөгжилтэй орнуудад 1400 бүтээгдэхүүн нэмж татваргүй болгосон.
- ХЕС-ийн импорт өсч байна: 2006 онд $32.6 тэрбум, 2005 онд 22%-иар өссөн.

ХЕС-ийн хүрээнд АНУ руу Монголоос импортлох нь

- $530,116 (2005 оноос 227% өссөн)
- 5 нэр төрлийн бүтээгдэхүүн .
- Монголоос АНУ-д оруулж буй нийт импортын цөөхөн хувийг эзэлнэ (0.5%) (113 сая ам. доллараас 0.5 %)
- Монгол улс ХЕС-ээс хуртэх боломжтой ашгийнхаа дөнгөж 58% эдэлж байна. (энэ нь дунджаар 71% байдаг).

ХЕС-ийн хүрээн дэх Монгол улсаас АНУ руу импортлох нь

- **Вольфрамын концентрац (MFN-ийн тариф: 1.7%):$367,176**
- **Хуванцар өлгүүр (3%): $146,614**
- **Ахуйн хэрэгцээнд ба бие засах газарт хэрэглэгдэх хуванцар зүйлс (3.4%):14,173**
- **Хувцас** ба чимэглэл эдлэлд хэрэглэгддэг хуванцар **зүйлс (5%): $2,804**
- **Үслэг малгай (3.3%): $349**

ХЕС-ийн дагуу ямар барааг татвараас чөлөөлдөг вэ?

- **Чөлөөлнө: Татваргүй ордог бүтээгдэхүүнүүд ба** завсрын **бүтээгдэхүүнүүд, тусгайлсан хөдөө аж ахуйн, загаас агнуурын ба үйлдвэрлэлийн анхан шатны бүтээгдэхүүн** (төмөр, химийн бодис)

- **Чөлөөлөхгүй: Зарим нэг тодорхой нэр төрлийн сүлжмэл бүтээгдэхүүн, бугуйн цаг, гутал, цүнх, чемодан, торгоноос бусад даавуугаар хийсэн зүйлс, ажлын бээлий,** зарим нэр төрлийн савхин хувцас.

Экспортын барааг ХЕС-ийн хүрээнд гаалийн татвараас чөлөөлөх нөхцөлүүд

(1) ХЕС-ийн хүрээнд хамаарах барааны жагсаалтад орсон байх ёстой

(2) Лацадсан контейнэрт ачиж Монголоос шууд импортлосон эсвэл ямар нэг орноор дамжин өнгөрсөн

(3) Монгол улсад ургуулсан эсвэлүйлдвэрлэсэн, эсвэл импортын түүхий эдийг ашиглаж хийсэн тохиолдолд тухайн бүтээгдэхүүн 35%-ийн нэмэгдсэн өртгийн ба хувиралтын зарчмыг биелүүлнэ.

(4) "А", "А+", ба А* гэсэн тэмдэглэгээг гаалийн мэдүүлгийн тарифийн дугаарт бичнэ.

"А"- ХЕС - ийг хүртэгч орнуудаас ; "А +" - нэн буурай хөгжиж буй орнуудаас ; А* - ХЕС-ээс хасагдсан нэг, түүнээс дээш орнуud

Гарал үүсэл

- АНУ-ын зах зээлд нийлүүлэхээр импортлох бүтээгдэхүүний үнэ буюу өртөг, мөн үйлдвэрлэсэн шууд зардал нийлээд бүтээгдэхүүний өртгийн 35%-тай тэнцвэл зохино.
- Түүхий эдийг импортолсон тохиолдолд Монгол улсад түүнийг "үлэмж хэмжээгээр хувиргасан" байх ёстой. "Шууд шилжүүлсэн" гэдэг нь АНУ-ын хувьд тэрхүү түүхий эдийг өөр бараа гэж ангилж үзэхийг хэлнэ.

ХЕС-ийн хүрээнд татваргүй оруулах нөхцөлийг хэрхэн бүрдүүлэх

Импортлогч нь Гаалийн мэдүүлгийн хуудасны 27-р шугаманд БУС-ийн тооны урд “A,” “A*, эсвэл A+” гэж тэмдэглэнэ.

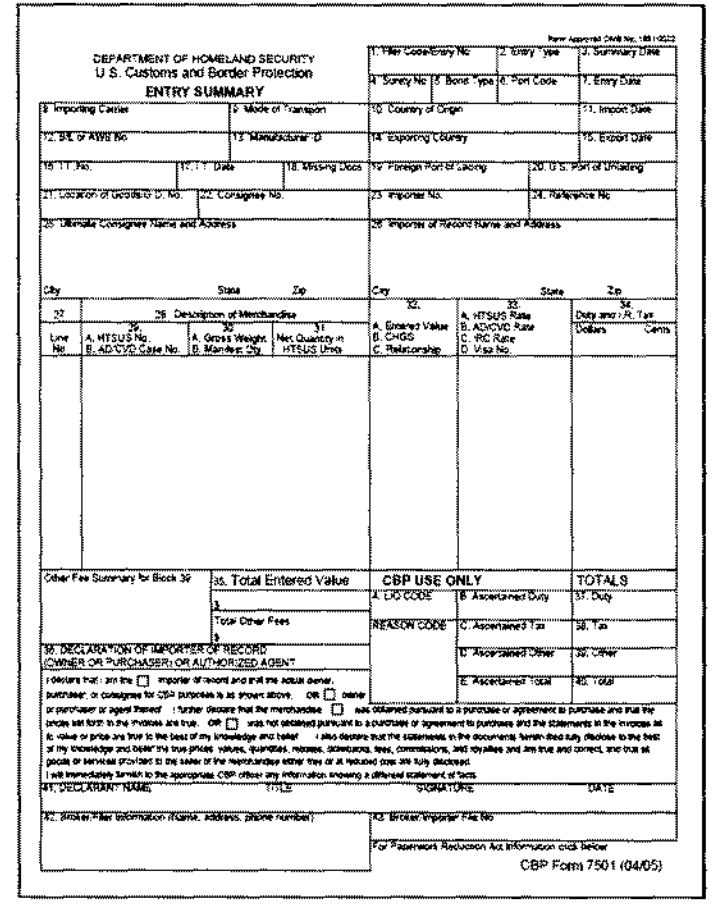
DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY
U.S. Customs and Border Protection
ENTRY SUMMARY

CBP Form 7501 (04/05)

ХЕС-ийн давуу талыг ашиглах боломжийг нэмэгдүүлэх нь

1. ХЕС -н хөнгөлөлтийг хүртэх эрх авсан буюу жагсаалтанд орсон бараа бүтээгдэхүүн нь гаалийн татвараас бодитойгоор чөлөөлөгдөж байх асуудлыг анхаарах (баталгаажуулах)
2. ХЕС-ийн жагсаалтанд орсон сүлжмэл бүтээгдэхүүн ба хувцас хунарын экспортыг нэмэгдүүлэх
3. ХЕС-ийн давуу эрхийг эдэлж байгаа бусад оронд Монголын экспортыг таниулах
4. Бусад боломжит экспортыг олох
5. Зөвшөөрөгдсөн (баталгаажуулсан) гар урлалын бүтээгдэхүүний зохицуулалтанд хамрагдах

ХЕС-ийн дагуу давуу эрх эдлэх бүх бүтээгдэхүүнийг хамруулахад анхаарах

- 2006 онд ХЕС-ийн хөнгөлөлт авах эрх бүхий $912,435 үнэ бүхий бүтээгдэхүүнийг АНУ Монголоос импортлов.

- ГЭХДЭЭ, эдгээр бүтээгдэхүүнээс $382,319 (42%) нь ХЕС-ийн хөнгөлөлт АВААГҮЙ байна.

- Магадгүй зарим нь гарал үүслийн шаардлагыг хангаагүй
- Хэрэв тэнцсэн бол импортлогч өөрөө 7%-иар илүү татвар ямар ч шаардлагагүй байхад төлжээ (төрийн далбаа)

Худалдааны эргэлтэнд хамгийн их орсон болов ч ХЕС-ийн хөнгөлөлтийг хамгийн бага эдлэсэн бараа

- Уут, хүүдий зэрэг баглаа боодлын зарим хуванцар эдлэл ба зүйлс (MFN буюу нэн тааламжтай нөхцлийнийн тариф 3%) $290,000-ийн 50.3% нь
- Хувцас ба жижиг ахуйн чимэглэл эдлэлийн хуванцар зүйлс (MFN-ийн тариф 5%) $13,000-ийн *21.6% нь*
- Ноос болон нарийн ширхэгтэй амьтны үс хялгас (MFN-ийн тариф 0.7%) $45,600-ийн бараанд 0.0% буюу нэг ч үгүй
- Бензин шатахуун ба цахилгааны тоолуурын эд анги (MFN-ийн тариф 3.2%) $75,600-аас 0.0% буюу нэг ч үгүй
- Цахилгаан машины эд анги (MFN-ийн тариф 2.6%) *$35,000-аас 0.0%* буюу нэг ч үгүй

ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэх бүхий сүлжмэл ба ноос ноолууран бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх нь : ноолуур

- 51031000: самнасан ноос эсвэл нарийн ширхэгтэй амьтны үс хялгас (4%)
- 51032000: ноос эсвэл нарийн ширхэгтэй амьтны үс хялгасын бусад хаягдал (2.6 цент/кг)
- 57025120: шалны дэвсгэр (гараар сүлжсэн) (4.3%)
- 57031020: Гар хийцийн ширсэн хивс болон ноос нарийн ширхэгтэй амьтны үс хялгасаар хийсэн бусад шалны дэвсгэр (6%)
- 51161008: с'ортын бээлий (хуруутай хуруугүй) (2.8%)

ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэх бүхий сүлжмэл ба ноос ноолууран бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх нь : ноолуур

- *63049940: Баталгаажуулсан гар хийцийн ардын урлалын шинж агуулсан* ноос нарийн хялгасаар хйисэн ханын хивс
- 63049910: *Баталгаажуулсан гар хийцийн ардын урлалын шинж агуулсан дэрний уут, эсвэл* ноос, нарийн хялгас
- 65069900: резин, хуванцар болон үслэг арьс зэргээс бусад материалаар хийсэн толгойны өмсгөл

ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэх бүхий сулжмэл ба ноос ноолууран бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх нь : үслэг эдлэл

- 65010060: малгайны хэв, охид эмэгтэйчүүдийн үслэг хувцасны их бие, малгай (юүдэн)
- 65069200: үслэг арьсаар хийсэн толгойны өмсгөл

ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэх бүхий сүлжмэл ба ноос ноолууран бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх нь : ноолуурын хольцтой

- Эдгээр бүт-н нь Барааны уялдуулсан системийн дагуу 70% доошгүй торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан байх ёстой бөгөөд 30% хүртэл хувийн ноолууртай хольсон байж болно.
- 61171140: шааль ороолт зэрэг 70% түүнээс дээш торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан нэхмэл бүтээгдэхүүн
- 61178085: 70% түүнээс дээш торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан материалаас бусад нэхмэл даавуугаар хийсэн толгойны боолт, үсний боолт болон ижил төрлийн зүйл
- 62131010: 70% түүнээс дээш торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан нэхээгүй нусны альчуур

ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдлэх бүхий сулжмэл ба ноос ноолууран бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх нь : ноолуурын хольцтой

- 62141010: 70% түүнээс дээш торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан шааль, хүзүүний ороолт
- 62171085: 70% түүнээс бага хувь нэхсэн торго агуулсан материалаас бусад сулумэл мате риалаар хийсэн толгойны боолт, үсний боолт
- 62043960: 70% түүнээс дээш торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан **охид эмэгтэйчүүдийн нэхмэл бус хүрэм, хөнгөн куртк**
- **62044910**: 70% түүнээс дээш торго эсвэл торгоны хаягдлыг агуулсан **охид эмэгтэйчүүдийн нэхмэл бус даашинз**

ХЕС-ийн хүрээнд АНУ-д дараах барааг татваргүйгээр экспортлох боломжийг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарч ажиллах

Доорхи ХЕС-ийн дагуу хөнгөлөлт эдлэх эрхтэй бүтээгдэхүүнүүдийг Монгол улс Евро'ын Холыоо ба Японд экспортолдог болович эдгээрээс АНУ-руу гарч байгаа нь огт үгүй эсвэл маш бага байдаг

- 611693: Нэхмэл синтетик хялгасаар хийсэн утсан бээлий (9.7%)
- 640590: Нэг удаагийн хөлний өмсгөл (8.2%)
- 630499: Хананд өлгөдөг нэхээсгүй эдлэл, дэрний уут (7.5%)
- 382311: Стеарийн хучил (саван, лаа, гоо сайхны бүтээгдэхүүн хийхэд ашигладаг) (7:0%)
- 390760: Полиэтилен терефталат (хиймэл үс хялгас хийхэд ашиглагддаг) (6.5%)
- 390610: Полиметил Метакрилэт анхны хэлбэрээр нь (шил орлуулагч) (6.3%)

ХЕС-ийн хүрээнд АНУ-д дараах барааг татваргүйгээр экспортлох боломжийг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарч ажиллах (үргэлжлэл.)

- 280469: Силикон (5.4%)
- 430230: Элдсэн бүхэл ба хэсэгчилсэн ангийн арьс үс (5.3%)
- 340211: Зарим органик цэвэрлэгээний зүйлс (4.7%)
- 392690: Хуванцар хувин, завины эд анги, гар цүнх хиймэл чулуу, бүс, хувцасны сүлбээр зүү, баримт бичгийн хавтас, г.м.(2.8-6.5%)
- Модон эдлэл (3.1- 4.8%)
- Жижиг төмрийн хайлш (ган ба хайлшид хэрэглэнэ) (4.7%)
- Хуванцар бүтээгдэхүүн (4.3%)
- Гоожуурын хавхлаг (3.7%)
- Хадгалалтын зай батарей (3.4%)
- Үхрийн шир (3.2%)
- Шөл ба бусад бэлдмэл (3.2%)
- Жижиг дуураймал зүүлт эдлэл (3.2%)
- Ноос ба амьтны үсэн эдлэл (3.0%)

ХЕС-ийн хүрээнд АНУ-д дараах барааг татваргүйгээр экспортлох боломжийг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарч ажиллах (үргэлжлэл.)

- 441820, 441900, 442190: Модон хаалга, аяга халбага, гал тогооны хэрэгслүүд, туузан хөшиг, түгжээ, зайрмагны хатгуур г.м.) (3.1- 4.8%)
- 720290: Жижиг төмрийн хайлш (ган ба хайлшид хэрэглэнэ) (4.7%)
- 848180: Труба хоолоун хаалт, хавхлаг (3.7%)
- 850780: Хадгалалтын зай батарей (3.4%)
- 410791: Зарим үхрийн шир (3.2%)
- 210410: Шөл ба бусад бэлдмэл (3.2%)
- 711790: Жижиг дуураймал зүүлт эдлэл (3.2%)
- 510320: Самнасан ноос ба амьтны үс хялгас ба бусад хаягдал (3.0%)

ХЕС-ийн хүрээнд АНУ-д дараах аж үйлдвэрийн барааг татваргүйгээр экспортлох боломжийг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарч ажиллах

- Зэсийн хүдэр, баяжмал, эсэл, сульфат болон зэснээс гаргасан бүтээгдэхүүн
- вольфрамын баяжмал, эсэл, түүнээс гаргасан бүт-н
- Цайр болон вольфрам агуулсан үнс ба хаягдал
- өндөр тем'ературт гаргаж авсан нүүрсний хар тосны нэрмэл
- Молибден: түүний эсэл, химийн холимогууд, төмөр утас, хавтан, гонзгой төмөр г.м.
- Тугалаг: хиймийн бодис, хайлш, бусад бүт-н
- Алт: хольцууд ба гоёл чимэглэлийн эдлэлүүд

ХЕС-д хамрагдах эрхтэй өрсөлдөх чадвар бүхий бүт-нийг АНУ-ийн зах зээлд экспортлох нь

- Үхрийн ба адууны шир
- Зэсийн хүдэр ба баяжмалууд
- Хагас боловсруулсан алт
- Бүсад эрдэс минерал (өмнөх слайдыг хар)
- консервалсан мах, ба бод малын дотор гэдэс
- Боловсруулаагүй үхэр, адууны арьс шир
- Самнаагүй ноос
- “Хүнс, ундаа, тамхи”

ХЕС-д хамаарах баталгаажуулсан гар урлалын нэхмэл эдлэлийн зохицуулалтыг хэрхэн байгуулах

- Дараахи гар урлалын зарим ардын урлалын шинж бүхий гар нэхмэл эдлэлүүд нь ХЕС-ийн хөнгөлөлт эдэлнэ. Үүнд:
  - Хананд өлгөдөг эдлэлүүд
  - дэрний уут
  - сүлжмэл шалны дэвсгэр

- Хэрхэн? Тухайн бүтээгдэхүүн нь ардын урлалын шинж бүхий гар урлалын зүйлс мөн гэдгийг тодорхой албан тушаалтны гарын үсэг тамга бүхий баталгаажуулалтыг Монголын тал гаргана гэсэн захидлыг Монголын тал АНУ – тай солилцоно.

Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл

АНУ-ын Худалдааны Төлөөлөгчийн газрын вэбсайт:

ХЕС-ийн гарын авлага, татваргүй ба татвартай барааны жагсаалт, мэдэгдлүүд:

- http://www.ustr.gov/Trade_Development/Preference_Programs/GSP/Section_Index.html

Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл

АНУ-ын Барааны уялдуулсан системийн (БУС)-ийн жагсаалт:

- http://www.usitc.gov/tata/hts

Дотоодын Аюулгүй Байдлын Газар : Гааль ба хилийн алба : http://www.customs.gov/xp/cgov/import/

- Гаалийн мэдүүлгийн хуудас 7501: https://forms.customs.gov/customsrf/getformharness.asp?formName=cf-7501-form.xft
- http://www.customs.treas.gov/xp/cgov/toolbox/ publications/

Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл

- АНУ-руу болон бусад улс оронруу *экспортлох боломжтой бүтээгдэхүүн:*

- ***http:// www. intracen.org/menus/countries.htm***
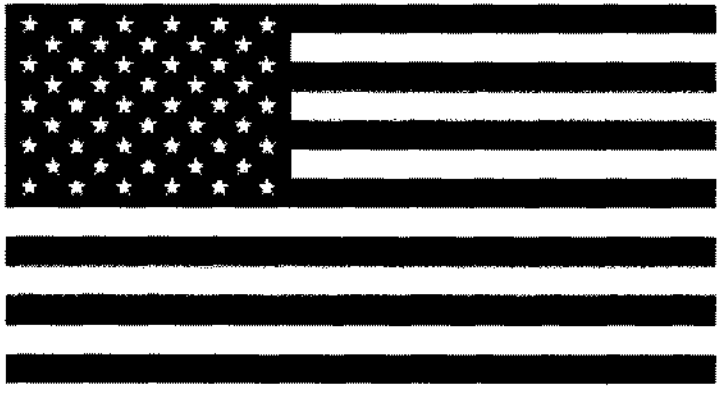
Tand ikh bayarlalaa!